

T.C.
BAŞBAKANLIK
Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü

Sayı :B.02.0.PPG.0.12-320-20515

3 ARALIK 2002

GENELGE
2002/58

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, ülkemiz nüfusunun yaklaşık % 12'si, sayıları 8 milyonu bulan özürlü vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. Özürlü vatandaşlarımızın, başkalarının yardımına muhtaç olmadan kendi kendilerine yetebilmelerinin sağlanması, fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi ve topluma üretici bireyler olarak kazandırılmaları büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla, özürliülerin sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarının çözüme kavuşturulmasına yönelik çeşitli düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır.

Ancak, bu düzenlemelerin yaşama geçirilmesi ve özürlü vatandaşlarımızın uygulamada karşılaştıkları giderilmesini teminen, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan yönetici ve diğer personel, özürlü vatandaşlarımıza gereken kolaylığı gösterecek ve ilgili düzenlemelerin yanı sıra aşağıda belirtilen hususlara titizlikle uyacaklardır.

1- Kamu kurum ve kuruluşları, istihdamı zorunlu özürlü personel kontenjanlarını açık tutmayarak süresi içinde sınav açacak, özürliülerin eğitim gördükleri alanlarda, eğitim düzeylerine, mesleki bilgi ve becerilerine uygun iş ve görevlerde istihdamlarının sağlanması için özen gösterecektir.

Özürliülerin istihdamına yönelik olarak açılacak sınavlarda; ülkemiz koşullarına uygun katılma şartlarının aranmasına, ilköğretim mezunu özürliülerin de istihdamına olanak sağlanmasına, sınava girebilme yaşının en üst sınırdaki tutulmasına ve sınav soruları ile sınavlarda görevli refakatçilerin seçiminde özürliülerin ve özür guruplarının özel durumlarının göz önünde bulundurulmasına önem verilecektir. İşyerlerinde özürliülerin çalışmalarını kolaylaştıracak ve iş verimini artıracak araç-gerecin temin edilmesi, mekan ve çalışma koşullarına ilişkin uygun düzenlemelerin yapılması, özürliü çalıştırma zorunluluğuna uymayan işveren veya vekilince ödenmesi gereken para cezalarının tahsili ve tahsil edilen para cezalarının Maliye Bakanlığı ile eşgüdüm sağlanarak, nemalandırılması hususlarında azami titizlik gösterilecektir.

2- Yerel yönetimler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, fiziksel çevrenin özürliüler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, cadde, sokak, meydan, yeşil alanlar, çocuk bahçeleri, müzeler, sergi alanları, parklar, piknik ve eğlence alanları, spor ve oyun alanları, otoparklar gibi kentsel, sosyal, teknik alt yapı alanlarının, turizm, eğitim, sağlık ve kültür tesis ve yapıları ile binaların, özürliülerin fiziki çevreye ulaşılabilirliğini sağlamak amacıyla, TSE standartları ve imar mevzuatında 2 Eylül 1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren; "3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", "Belediye ve Mücavir Alan Sınırları İçinde ve Dışında Planı Bulunmayan Alanlarda Uygulanacak İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik", "Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", "Otopark Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ve 13 Temmuz 2000 tarih ve 24108 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanarak yürürlüğe giren "3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" te öngörülen düzenlemelere uygun olmasını sağlayacaklardır.

Kentlerimizde yaya trafiğine ayrılmış bulunan kaldırımların ve yaya geçitlerinin özürliü vatandaşlarımız tarafından güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere,

buralara trafik kurallarına aykırı şekilde motorlu araçların park etmesi ve diğer engellerin konulması önlenecektir.

Öncelikle özürülülerin ağırlıklı olarak ilişkide bulunduğu valilik, kaymakamlık, belediyeler, Özürülüler İdaresi Başkanlığı, SHÇEK hizmet birimleri, eğitim kurumları, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu olmak üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşları, hizmet binalarının giriş-çıkışları ile fiziksel çevreyi özürülülerin ilgili birimlere rahatlıkla ulaşabilmelerini sağlayacak şekilde imar mevzuatı ve TSE standartlarına uygun olarak düzenleyeceklerdir.

Bunların yanı sıra; hastane, otogar, gar, havalimanı, tren istasyonu, liman gibi insan hareketlerinin yoğun olduğu yerlerde, hizmetlerden yararlanmak isteyen özürülüler için fiziksel engelleri aşma ve ulaşılabilirliği sağlamada ilgili kurum ve kuruluş görevlilerince yardımcı olunacak, konuyla ilgili personelin bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi kurumlar tarafından sağlanacaktır.

3- Ulusal düzeyde kabul edilen 10-16 Mayıs Sakatlar Haftasının ilk günü ile 3 Aralık Dünya Özürülüler Gününde, özürülülere yönelik faaliyet gösteren Konfederasyon, bağlı federasyonlar ve derneklerin kamu görevlisi olan yönetim kurulu üyeleri ile kamuda görev yapan tüm özürülüler idari izinli sayılacaktır.

Olumsuz hava koşulları nedeniyle valiliklerce okulların tatil edilmesi halinde aynı bölgedeki kamu görevlisi özürülüler, ayrıca bir talimat ve talebe gerek kalmadan, belirlenen tatil süresince izinli sayılacaktır.

4- Özürülülere yönelik faaliyet gösteren tüm resmi ve özel eğitim kurumları ile rehabilitasyon merkezlerinin özürülü çocukların eğitimleri için gerekli özel araç-gereç ile materyaller bakımından tam donanımlı olmaları ve eğitim sürecinin sosyal kültürel faaliyetler ve kaynaştırma programlarıyla desteklenmesi sağlanacaktır.

Ayrıca, kurum ve merkezler dışında kalan özürülülerimizin eğitimleri ve ihtiyaçları için gereken tedbirler alınacak, eğitimleri için gereken araç ve gereçler ile ortez, protez, tekerlekli sandalye, koltuk değneği, baston, işitme cihazı gibi ihtiyaçlarının kurumlarca karşılanmayan tamamı veya kısımlarının, il ve ilçelerde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarından 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda, geciktirilmeden karşılanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

5- Özürülüler İdaresi Başkanlığının vermiş olduğu Özürülü Kimlik Kartı, özürülülere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanılması için yeterli ve geçerli bir belgedir. Özellikle belediyeler, TCDD, THY, Devlet Tiyatroları olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları özürülülere yönelik hizmetlerde Özürülü Kimlik Kartını esas alacaklardır.

6- Özürülü kişilere yönelik sağlık ve tıbbi rehabilitasyon hizmetlerine gereken önem verilecek, ağır özürülülere öncelikle hizmet verilecek, sosyal güvencesi olmayan özürülü yurttaşlarımızın sağlık sorunlarının çözümlenmesine ve tedavilerine gayret gösterilecektir. Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan özürülü vatandaşlarımızın sağlık kurulu raporlarının düzenlenmesinde bağış, evrak parası gibi herhangi bir nedenle ücret talep edilmeyecektir.

Avrupa Birliğine katılım sürecinde önemli adımlar attığımız bu günlerde, kamu kurum ve kuruluşlarınca 2003 Avrupa Özürülüler Yılına yönelik çalışmalar yürütülecek, engellilerin fiziki güçlükleri aşması için gerekli önlemler ivedilikle alınacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları, özürülülere yönelik tüm etkinlik ve çalışmaların planlama ve uygulamasını Türkiye Sakatlar Konfederasyonu başta olmak üzere özürülülere hizmet amaçlı çalışmalarını yürüten sivil toplum örgütleri ile işbirliği içinde yürüteceklerdir.

Bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Abdullah GÜL
Başbakan